

Datum: 04.07.2018
Medij: Sremske novine - Sr. Mitrovica
Rubrika Magazin
Autori: S. Belotić
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina: 626
Tiraž: 0

Naslov: Početak kulture ljudske ishrane

Strana: 1,2,3

Datum: 04.07.2018
Medij: Sremske novine - Sr. Mitrovica
Rubrika: Magazin
Autori: S. Belotić
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina: 626
Tiraž: 0

Naslov: Početak kulture ljudske ishrane

Strana: 1,2,3

ПРИЧА О АВАНУ

Почетак културе!

Уситњавање хране донело је нову културу исхране човека у праисторији. Толико значајан преокрет везује се за појаву авана као предмета за уситњавање хране. Предмет толико обичан, за већину неприметан, до момента када се група људи из Етнографског музеја у Београду, Музеја науке и технике Београд и Фармацеутског факултета Универзитета у Београду није окупила око заједничке „Приче о авану“. Ова изложба гостује и у румском Завичајном музеју и прва је на којој се аван и тарионик као предмети самостално излажу.

А прича о авану води нас у праисторију, када је човек почео да устињава храну. Та прича траје до данас јер више хиљада година његова функција је иста и није се мењала до данашњих дана.

- Данас се не употребљава у толикој мери као некад, када је овај предмет био део сваке кухиње, више га виђамо као украс и подсећање на нека стара времена. Ипак, они којима је кување страст, посао или хоби, кажу да без аваана нема правог уситњавања зачина. Без обзира на савремене технологије, не постоји још увек машина која може да замени ни аван нити тарионик, рекла је приликом отварања изложбе **Јелена Манојловић**, један од аутора.

Јелена Арсеновић,
етнолог

Аван је једна од најстаријих човекових алатки којом је уситњавао плодове природе. Функција му је остала непромењена до данас и његова појава означава престанак човековог преживљавања и почетка културе исхране. Уситњавање хране, уз почетак употребе ватре и печења меса, представља неку врсту цивилизацијске прекретнице, која се у овом случају везује за употребу биљних плодова и житарица. У медицини се још у старом Египту почео користити тарионик за израду лекова, а ни данас нема апотеке у којој се не користи тарионик за уситњавање састојака.

У праисторији су се први авани израђивали од камена, током антике и од мермера, тек у средњем веку, поред камена или дрвета, за њихову израду је почела да се користи и бронза.

И код баласких народа аван и уситњавање хране имају свој

Аван са тучком-прва половина 20.века

Datum: 04.07.2018
Medij: Sremske novine - Sr. Mitrovica
Rubrika Magazin
Autori: S. Belotić
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina: 626
Tiraž: 0

Naslov: Početak kulture ljudske ishrane

Strana: 1,2,3

ЉУДСКЕ ИСХРАНЕ

Аван као део кућног украса

цивилизацијски континуитет. Израђивани су од камена, дрвета и метала, у свакодневној употреби најчешће су били авани од дрвета, у манастирима и властелинским домовима од камена, па се тек у новом веку много више користе они израђени од метала. Поред дрвених ступа, користили су се за уситњавање зачина, соли, шећера, суве паприке, бибера, белог лука, кафе и слично.

А током деветнаестог и прве половине двадесетог века аван постаје на неки начин и статусни симбол домаћинства, па су прављени метални украсени авани. Имали метални аван, посебно од месинга, значило је да се у кући лепо живи. Мањи метални авани били су дуго у употреби, користили су се и у другој половини двадесетог века, али доста ређе. Зато и јесте занимљив пут авана, од свакодневне употребе, преко заборављања данашњег статуса раритетних украсних предмета.

- Друштвени контекст авана се разликује од оног периода у ком је настао, путовао и када је коришћен. Аван је некад сматран робом широке потрошње, док је данас индустријализован и претворен у неробу. Касније му се повећава вредност као јединственог предмета. Некада је представљао неизоставни део кухињског посуђа, био је коришћен за припремање, односно ситњење зачина за

хињска техника су напредовали и долази до тога да аван као некад неизоставни предмет у кухињи постаје вишак, склања се негде у оставу на неку полицу. Рекласификован је као безвредна ствар. Томе је допринела и масовнија производња зачина у готовом облику. У последњој фази свог живота, авану се повећава вредност и у музјским поставкама, а и у дневним собама, на издвојеном месту, ван свог контекста као подсећање на претке и традицију, као одраз љубави према својим прецима, објашњава **Јелена Арсеновић**, етнолог Завичајног музеја Рума.

Данас виђамо модерне и познате светске куваре како у својим телевизијским емисијама зачине уситњавају у авану, исто кажу и овдашњи кувари. Никада индустријски спаковани и уситњени зачини не могу заменити свеже и ручно уситњене у дрвеном авану. То аван сигурно неће вратити на бис масовне употребе, али му бар даје на важности као предмету чија је појава означила велику цивилизацијску прекретницу у погледу људске исхране.

С. Белотић

(За текст је коришћен материјал публикације „Прича о авану“ Етнографског музеја у Београду, Музеја науке и технике Београд и Фармацеутског факултета Београд)

Datum: 04.07.2018

Medij: RTS1

Emisija: Jutarnji program/RTS

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Trajanje
Emisija	04.07.2018 06:00:00	195:00
Prilog	04.07.2018 08:29:00	3:02

Naslov: Etnolodži fest

2319

Spiker:

U Beogradu se od danas do petka održava drugi West etnology fest. Festival otvara jedinstvena revija narodnih nošnji kojima će se predstaviti I deo nacionalnih manjina Republike Srbije. O tome Sanja ovoga jutra.

Reporter:

Evo prošetali smo do Studentskog trga nalazimo se ispred Etnografskog muzeja I upravoo će ovde večeras biti otvoren festival rukotvorina, narodnih nošnji, I mnogo toga što će Beograđani moći da vide. Sa nama Vladimir Dekić director ansambla Kolo. Dobro jutro, očekujete svašta nešto?

Vladimir Dekić:

Da očekujemo, ovo je drugi po redu Etnology fest u kome mi zaista sa zadovoljstvom učestvujemo, prošle godine je bilo izuzetno jer cela ta manifestacija tradiciju prikazuje na novi način mi se u ansamblu Kolo poslednjih godina trudimo da publici prikažemo I pokažemo šta sve imamo.

Spiker:

Upravo najveći deo kostima, jel to iz nekih delova Srbije?

Vladimir Dekić:

Da, pošto je ove godine tema manjine, I u saradnji sa Kancelarijom za ljudska I manjinska prava tema večerašnje revije jesu manjine, koje žive u Republici Srbiji, zaista je zadovoljstvo I trudimo se u svakom našem program da nekako prošetamo publiku kroz Srbiju I region I uvek zastupamo neke od manjina, tako da smo zaista sa radošću prihvatili ovaj poziv da ponovo večeras učestvujemo I ono što je nekako u sedamdesetoj našoj jubilarnoj sezoni furiozno završavamo ovu sezonu, pre dva dana smo imali concert sa kolegama iz Lada iz Hrvatske I Tanec iz Makedonije što je uvek zadovoljstvo sa njima da se vidimo. Sinoć smo nastupali za predsednika Ukrajine, večeras otvaramo drugi Etnology fest I nije to samo ono što očekuje publiku već sutra uveče je I revija Slave Zajceva koji je obeležio etno stil I nekako ga je transponovao u visoku modu.

Spiker:

Mi imamo tih etno stilova U Srbiji I lepo je da ljudi dođu da vide.

Vladimir Dekić:

Da dođu I pogledaju sve što imamo iz nekog drugog ugla I u nekom drugom svetlu. Večeras u 20h I sutra u 20h.

Spiker:

Biće niz radionica na kojima će posetioći moći da učestvuju.

Vladimir Dekić:

Etnology je zamišljen zanimljivo I publika ne samo što ima priliku da prisustvuje nekim događajima ima priliku da učestvuje da nešto nauči I to je ono što mi podržavamo da publika osim što uživa da nešto I nauči.

Spiker:

Hvala. I držimo palčeve da svi muzeji zažive punom parom u Srbiji.

